

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ІВО-Italia, Association «Italia-Ucraina (Bologna)» (Італія)
Педагогічний університет Каринтії ім. Віктора Франкла (Австрія)
Католицький університет м. Фрайбург (Німеччина)
Педагогічний університет імені Комісії національної освіти в Кракові (Польща)
Сучавський університет «Штефан чел Маре» (Румунія)
Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського (Україна)
Національний авіаційний університет (м. Київ, Україна)
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (Україна)
Відділ інклюзивної, спеціальної, позашкільної освіти та виховної роботи
Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної держадміністрації (Україна)
ДВНЗ «Чернівецький політехнічний заклад» (Україна)
Ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти
Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Україна)
Відділ Всеукраїнського товариства «Рідна школа» у м. Чернівці

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

Соціальне партнерство та міжвідомча взаємодія у вирішенні актуальних проблем інклюзії

22 листопада 2019 року

Чернівці
Технопринк

2019

УДК: 37.014.53:376-056.26(08)

C692

Редакційна колегія випуску:

Кушнір Ірина Георгіївна, доктор психологічних наук, професор;
Миронова Світлана Петрівна, доктор педагогічних наук, професор;
Олійник Марія Іванівна, доктор педагогічних наук, професор;
Романюк Світлана Захарівна, доктор філологічних наук, професор;
Тимчук Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор;
Федірчик Тетяна Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор;
Андреева Ярослава Федорівна, кандидат психологічних наук, доцент;
Петрюк І.М., кандидат педагогічних наук, доцент
Прокоп Інна Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Радчук Валентина Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент;
Фесік Людмила Іванівна, кандидат педагогічних наук;
Платаш Лариса Броніславівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Санжаровець Валентина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Технічне редагування: Платаш Сергій Васильович.

Упорядники: *Кучумова Н.І.*, кандидат педагогічних наук, доцент; *Платаш Л.Б.*, кандидат педагогічних наук, доцент; *Звоздецька В.Г.*, кандидат педагогічних наук, асистент; *Гуляєва М.М.*, асистент кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

C692 Соціальне партнерство та міжвідомча взаємодія у вирішенні актуальних проблем інклюзії : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 22 листопада 2019 р.). Чернівці : Технодрук, 2019. – 312 с.
ISBN 978-617-7611-61-4

Збірник підготовлено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальне партнерство та міжвідомча взаємодія у вирішенні актуальних проблем інклюзії», яка відбулась на базі факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 22 листопада 2019 року.

До збірника увійшли матеріали досліджень науковців, працівників закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти. Висвітлено теоретичні та прикладні аспекти розвитку інклюзивної освіти в Україні та зарубіжних країнах. Представлено сучасне осмислення процесу реалізації інклюзивних принципів та цінностей в умовах навчальних закладів. Розкрито роль конструктивної взаємодії фахівців мультидисциплінарної команди задля забезпечення навчального-виховного, корекційно-розвивального, реабілітаційного процесів інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Статті збірника подано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Видання розраховане на науковців, педагогів-практиків, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

УДК: 37.014.53:376-056.26(08)

ISBN 978-617-7611-61-4

© Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2019

© Автори статей, 2019

Кривачук Людмила (Liudmyla Kryvachuk). Соціальна політика щодо підтримки осіб з особливими потребами в Польщі	134
Кривуцик Світлана. Соціально-психологічна допомога старшим школярам з функціональними обмеженнями у виборі майбутньої професії	140
Куліковська Ірина. Роль музичного мистецтва у фаховій підготовці студентів класичного університету	143
Кучумова Наталія. Арт-терапія у роботі з дітьми з особливими потребами	146
Лакуста Тетяна. Дошкільний навчальний заклад та батьки дитини з особливими потребами: особливості співпраці	149
Логвиненко Вікторія. Діяльність Львівської обласної комунальної дитячо-юнацької спортивної школи інвалідів «Галичина» в контексті соціальної адаптації спортсменів з інвалідністю	153
Лозинський Андрій, Великий Роман, Лозинська Світлана. Добродійна діяльність українських магнатів у роки першої світової війни	156
Ленів Зоряна. Підготовка фахівців до реалізації командної взаємодії в інклюзивному освітньому просторі	160
Липчук Галина. Організація психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.....	164
Лясота Тетяна. Віртуальне тренування як засіб адаптивного фізичного виховання.....	169
Мала Надія. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в корекційно-реабілітаційному процесі навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах НУШ	171
Манчуленко Лілія. Інклюзія як середовище розвитку дитини.....	178
Марусик Уляна. Форми роботи з батьками у дитячому садку комбінованого типу	181
Марчук Марина. Розвиток управлінської діяльності опікунсько-виховних установ на Буковині: історико-психологічний аспект	184
Матейчук Наталія, Звоздецька Валентина. Психологічні бар'єри при взаємодії з дітьми з особливими потребами	188
Мафтин Лариса, Прокон Інна. Ставлення до людей похилого віку як моральна категорія української етнокультури	193
Молоч Оксана. Зміст та особливості реабілітації дітей дошкільного віку з кохлеарними імплантами	195
Мороз Олена, Бідолах Михайлина. Актуальність інклюзії у закладах дошкільної освіти	200
Миронова Світлана. Командний супровід дітей з особливими освітніми потребами як умова ефективності інклюзивного навчання.....	203

Отже, підсумовуючи вище сказане, слід відзначити, що важливим аспектом є успішна соціалізація дітей з особливими освітніми потребами та її адаптація в умовах дитячого колективу. У корекційній діяльності необхідно прагнути досягти у дитини самостійності, впевненості, мобільності. Для цього необхідно формувати уміння і навички, необхідні для самостійного життя; вчити спілкуватися з однолітками. Від злагодженої діяльності батьків та вихователів залежить емоційний стан дитини, її досягнення, формування у дитини такого психологічного стану, коли вона сприймає свій особливий статус як такий, що виокремлює її індивідуальність від інших, і не більше того.

Список використаних джерел:

1. Гаврилова Л.М, Наход Н.Ф., Чобанюк Л.Д. Інклюзивне навчання в ЗДО: оформлення супровідної документації: методичні рекомендації. Чернівці, 2019. 25 с.
2. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі : початкова ланка К.: 2004. 152 с.
3. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.
4. Методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання в закладах освіти у 2019/2020 навчальному році. Додаток до листа МОН від 26.06.2019 № 1/9-409.
5. Шнайдер В.І., Кулик О.О., Фінько Г.М. Організація індивідуального навчання (Методичні рекомендації на допомогу педагогам ЗОШ та спеціальних закладів, реабілітаційних центрів, фахівцям психолого-медико-педагогічних консультацій, педагогам, психологам, батькам). Кам'янець-Подільський, «Абетка-Нова», 2007. 148 с.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КОМУНАЛЬНОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ ІНВАЛІДІВ «ГАЛИЧИНА» В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Вікторія Логвиненко

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Соціальна адаптація передбачає активний процес пристосування до соціуму, формування самоконтролю, моделей поведінки, адекватних зв'язків, стосунків та ін. і залежить не стільки від специфіки ситуації, скільки від особливостей та наявності індивідуальних ресурсів,

адекватності й ефективності стратегій їхнього застосування [1]. Особам з інвалідністю, в силу обмежених можливостей й особливих потреб, значно важче адаптуватися в суспільстві; їм необхідно застосовувати засоби, які активізують власні ресурси. Одним із таких засобів є заняття фізичною культурою і спортом. Саме вони стимулюють резервні можливості організму, сприяють формуванню таких важливих для осіб з інвалідністю моральних якостей як впевненість, наполегливість, цілеспрямованість та підвищують комунікативну і соціальну активність.

Деякі аспекти розвитку інваспорту та його соціальне значення досліджувалось такими вченими як Ю. Бріскін, А. Передерій, І. Когут, С. Матвеев, В. Смирнов, С. Степанюк, Г. Данько, І. Грибовська, Ф. Музика, Н. Семаль, І. Собко, О. Сірий, І. Гринченко, П. Юрченко та ін. Проте ці наукові розвідки не розкривають всієї повноти даної проблеми.

Соціальна адаптація осіб з інвалідністю засобами фізичної культури й спорту найповніше реалізується через діяльність мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл інвалідів. Вони здійснюють як реабілітацію та поліпшення фізичного стану дітей (6-18 років) різної нозології в групах фізкультурно-реабілітаційної підготовки так і забезпечують всебічну загальну та фізичну підготовку, формування морально-етичної і вольової складової особистості, підвищення функціонального потенціалу спортсменів, їх фізичної працездатності, підготовку до вищих досягнень та змагальної практики на всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях у вищих групах без обмеження віку.

На Львівщині такою школою є Львівська обласна комунальна дитячо-юнацька спортивна школа інвалідів «Галичина». Засновником ЛОК ДЮСШ «Галичина» є Львівський регіональний центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». Очолює школу майстер спорту України Сергій Колосов.

На сьогоднішній день в ЛОК ДЮСШ «Галичина» культивуються такі види спорту як легка атлетика, плавання, настільний теніс, шахи, голбол, фехтування на візках, лижні перегони, пауерліфтинг, стрільба з луку, боча. В спортивній школі функціонує 29 навчально-тренувальні групи (н.г.) – з легкої атлетики (3), плавання (6), настільного тенісу (1), шахів (3), голболу (2), лижних перегонів (4), фехтування на візках (1), пауерліфтингу (1), стрільби з лука (5), боча (2), фізкультурно-реабілітаційної підготовки (1) [4].

Загальна кількість спортсменів з інвалідністю, які займаються в школі (вади зору, слуху, опорно-рухового апарату, затримка психічного розвитку) становить 153 особи, з яких 10 із спортивними званнями. Зокрема, звання майстер спорту України має Ілона Скляр (плавання), Ярослав Гульоватий (лижні перегони), Микола Будзан (пауерліфтинг), Іван Рожнятовський (пауерліфтинг), Петро Дончак (легка атлетика), Валерій Галій (фехтування на візках); звання майстер спорту України міжнародного класу – Василь Кравчук (лижні перегони), Мар'ян Квасниця

(плавання), Софо Беруашвілі (пауерліфтинг); звання заслужений майстер спорту України – Роман Павлик (легка атлетика) [4].

Навчально-тренувальну та спортивну роботу забезпечує 19 тренерів.

Юні вихованці школи активно беруть участь в Всеукраїнських спартакіадах «Повір у себе», які проводяться серед дітей з інвалідністю. Так, у 2018 році у фіналі Спартакіади виступило 35 спортсменів ЛОК ДЮСШ «Галичина», які вибороли 28 медалей [3]. Власне такі спортивні заходи не лише покращують спортивно-реабілітаційну роботу з дітьми з інвалідністю, залучаючи їх до регулярних занять фізичною культурою і спортом, а й підтримують у них цілеспрямованість у подоланні особистих фізичних меж, що допомагає в подальшій адаптації в суспільство. Також, це допомагає привертати увагу громадськості, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування до проблем дітей з інвалідністю.

Більш досвідчені вихованці школи беруть участь у Всеукраїнських змаганнях, Чемпіонатах світу, Європи, Паралімпійських іграх. Наприклад, на XV Літніх Паралімпійських іграх в Ріо-де-Жанейро (2016 р.), в фехтуванні на візках, дві золоті медалі вибороли Антон Дацко та Андрій Демчук, а в легкій атлетиці Роман Павлик здобув срібло та бронзу [2]; на Чемпіонаті світу з пауерліфтингу та жиму лежачи серед спортсменів з вадами зору (2018 р., м. Луксор, Єгипет) Софо Беруашвілі (вагова кат. до 90 кг) виборола 4 золоті медалі [5]; на Чемпіонатах та Кубках України лише за 2018 рік спортсмени ЛОК ДЮСШ «Галичина» вибороли 40 медалей [3].

Загалом, ЛОК ДЮСШ «Галичина» проводить активну навчально-тренувальну та спортивну роботу. Тренерсько-викладацький склад школи забезпечує як реабілітацію та зміцнення здоров'я дітей та молоді з інвалідністю так і залучення здібних дітей до занять в спортивних групах різного рівня підготовки; підготовку спортсменів-розрядників, спортсменів високої кваліфікації, резерву та членів збірних команд області та України. Завдяки участі в спортивному русі вихованці школи активізують свій внутрішній потенціал, самореалізуються, підвищують соціальний статус осіб з інвалідністю, стають соціально активними, а відтак і адаптованими до соціуму.

В подальших дослідження варто приділити увагу вивченню діяльності таких шкіл в інших регіонах України, розкриттю їхнього потенціалу в соціальній адаптації осіб з інвалідністю.

Список використаних джерел:

1. Алєндарь Н. Соціальна адаптація: теоретичний аспект. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2009. № 28. С. 85-92. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2009_28_16.

2. Національний комітет спорту інвалідів України. URL : https://new.paralympic.org.ua/storage/app/sites/1/rio_2016/Medals.pdf

3. Описовий звіт про роботу Львівської обласної комунальної дитячо-юнацької спортивної школи інвалідів «Галичина» за 2018 рік. – 3 с.

4. Списки груп на 2019-2020 н. р. Львівської обласної комунальної дитячо-юнацької спортивної школи інвалідів «Галичина». Наказ ЛОК ДЮСШ «Галичина» від 30.08.2019 № 85.

5. IBSA Bench Press and Powerlifting World Championships results on-line. URL : www.ibsasport.org/news/1686/ibsa-bench-press-and-powerlifting-world-championships-results-on-line

ДОБРОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ МАГНАТІВ У РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Андрій Лозинський, Роман Великий

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Світлана Лозинська

*Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівська медична академія імені Андрея Крутинського»
м. Львів, Україна*

Соціальна робота є порівняно новим явищем у вивченні різних аспектів історії. Раніше вона не виділялася в якості самостійного напрямку в діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування чи військового управління. Тому дослідження організації соціальної допомоги військовослужбовцям потребує значної уваги у висвітленні актуальних питань військової історії, зокрема, історії глобальних військових конфліктів ХХ ст. Масштаби воєнних дій на фронтах Першої світової війни (1914 – 1918 рр.) викликали необхідність у наданні соціальної допомоги десяткам тисяч хворих військовослужбовців, серед яких було чимало українців. Розділені між різними воюючими блоками, не маючи своєї держави, вони змушені були воювати один проти одного у складі збройних сил Російської імперії та Австро-Угорської монархії. За роки війни в російській армії перебувало близько 4,5 млн. наддніпрянців, а в Австро-Угорській – понад 300 тис. галичан, буковинців і закарпатців [11].

Окремі аспекти соціальної політики під час війни знайшли відображення у працях присвячених бойовим діям на українських землях в роки війни [13]. Більш повно ця проблема висвітлюється у новітніх дослідженнях з історії благодійності [3-7]. Віддаючи належне науковцям, які фактично започаткували у вітчизняній історіографії напрямок дослідження соціальної роботи з військовослужбовцями у роки війни, необхідно вказати на відсутність робіт, які б у повному обсязі висвітлювали важливі проблеми в організації соціальної опіки військових. На жаль, в дослідженні цих